

особливістю конструкції екологічних злочинів є те, що вони як наслідок їх вчинення передбачають реальне заподіяння або небезпеку заподіяння шкоди життю та здоров'ю особи. Що стосується інших класифікацій суспільно небезпечних наслідків, то ми зупинимося на їх аналізі при розгляді особливостей суспільно небезпечних наслідків у злочинах проти довкілля.

Список використаних джерел:

1. Митрофанов І. І. Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник / І. І. Митрофанов. – Кременчук : Видавець «ПП Щербатих О. В.», 2009. – 632 с.
2. Кримінальне право України (Загальна частина) : підручник / А. М. Бабенко, В. К. Гришук, О. О. Дудоров [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. – 378 с.
3. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник [для студентів юрид. спец. вищ. Закладів освіти] / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов [та ін.]; за ред. професорів М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Київ-Харків : Юрінком Інтер; Право, 2002. – 416 с.
4. Панов Н. И. Способ совершения преступления и уголовная ответственность / Н. И. Панов. – Х. : Вища школа, 1982. – 106 с.
5. Уголовное право Украины. Общая часть : учебник [для студентов юрид. вузов и фак.] / под ред. профессорів М. И. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – Х. : «Право», 1999. – 400 с. 6. Правила дорожнього руху : Постанова Кабінет Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306.

References:

1. Mytrofanov I.I. Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna : navchalnyi posibnyk / I.I. Mytrofanov. – Kremenchuk : Vydavets «PP Shcherbatykh O. V.», 2009. – 632 s.
2. Kryminalne pravo Ukrainy (Zahalna chastyna) : pidruchnyk / A.M. Babenko, V.K. Hryshchuk, O.O. Dudorov [ta in.] ; za zah. red. O.M. Bandurky; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. – Kh. : Vyd-vo KhNUVS, 2011. – 378 s.
3. Kryminalne pravo Ukrainy: Zahalna chastyna: pidruchnyk [dlia studentiv yuryd. spets. vyshch. Zakladiv osvity] / M.I. Bazhanov, Iu.V. Baulin, V.I. Borysov [ta in.]; za red. profesoriv M.I. Bazhanova, V.V. Stashysa, V.Ia. Tatsiia. – Kyiv-Kharkiv : Yurinkom Inter; Pravo, 2002. – 416 s.
4. Panov N.Y. Spособ soversheniya prestupleniya y uholovnaia otvetstvennost / N.Y. Panov. – Kh. : Vyshcha shkola, 1982. – 106 s.
5. Uholovnoe pravo Ukrainy. Obshchaya chast : uchebnyk [dlia studentov yuryd. vuzov y fak.] / pod red. professorov M.Y. Bazhanova, V.V. Stashysa, V.Ia. Tasyia. – Kh. : «Pravo», 1999. – 400 s. 6. Pravyla dorozhnoho rukhu

Рецензент: кандидат юридичних наук, ст. науковий співробітник Тичина Д.М.

УДК 343.137.9 .

Новак Р.В.,

здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін,
Харківський національний університет внутрішніх справ

**СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ ОЗНАКИ ІНСТИТУТУ УГОД
У ПУБЛІЧНИХ ТА ПРИВАТНИХ ГАЛУЗЯХ ПРАВА В УКРАЇНІ**

У статті проаналізовано наукові погляди вчених щодо розширення меж реалізації приватного інтересу у вітчизняному кримінальному процесуальному праві. Здійснено порівняльно-правовий аналіз інституту угод у публічних і приватних галузях права та визначено спільні й відмінні ознаки цього інституту незалежно від галузі його застосування.

Ключові слова: інститут угод, кримінальне провадження, публічні галузі права, приватні галузі права.

Новак Р.В.,

соискатель кафедры уголовно-правовых дисциплин,
Харьковский национальный университет внутренних дел

ОБЩИЕ И ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ ПРИЗНАКИ ИНСТИТУТА СДЕЛОК В ПУБЛИЧНЫХ И ЧАСТНЫХ ОТРАСЛЯХ ПРАВА В УКРАИНЕ

В статье проанализированы научные взгляды ученых по расширению границ реализации частного интереса в отечественном уголовном процессуальном праве. Осуществлен сравнительно-правовой анализ института соглашений в публичных и частных отраслях права и определены общие и отличительные признаки этого института независимо от отрасли его применения.

Ключевые слова: институт соглашений, уголовное производство, публичные отрасли права, частные отрасли права.

Novak R.V.,

Competitor of the Department of Criminal Law,
Kharkiv National University of Internal Affairs

GENERAL AND FEATURES OF THE INSTITUTE TRANSACTIONS IN PUBLIC AND PRIVATE BRANCHES OF LAW IN UKRAINE

The article analyzes the scientific views of scientists to expand the limits of realization of private interest in the domestic criminal procedural law. The comparative legal analysis institute agreements in the public and private sectors rights and defined common and different features of the institution regardless of the field of application. Actuality is that having agreements in criminal proceedings, which contain consistent position on the charges and his legal qualifications, the damage caused by a criminal offense, terms of compensation, the unconditional recognition of the suspect or accused of his guilt in a criminal offense and the punishment agreed the parties' consent to its destination or to sentencing and exemption from serving on his trial, proving much easier and will eliminate the need to use all procedural mechanisms pretrial investigation and the conduct of proceedings in full. In this regard, the statement of some scientists that the contract is possible only in private law and a legal structure entirely private nature, can be refuted.

The article is a comparative analysis institute legal agreements in the public and private sectors rights and identify common and distinctive signs agreements institution regardless of the field of application.

There are conclusions that criminal proceedings on the basis of agreements is a complex integrated interdisciplinary institute that regulates criminal procedural relations for the conclusion of agreements between the suspect or the accused and the public prosecutor and the victim, sentencing, court approval of the transaction and the consequences of failure to deal approved by the court. A similar opinion is shared by most scientists, pointing out that the institution of compromise is inherently intersectoral, because it includes the criminal and criminal procedural rules, and regulations of other branches of law.

Further research require the issue of generalization of foreign experience conduct of criminal proceedings on the basis of agreements and determine the possibility of its use in the domestic criminal process.

Keywords: institute agreements, criminal proceedings, public sector law, private sector law.

Актуальність проблематики. Наявність у кримінальному провадженні угод, котрі міститимуть узгоджені позиції щодо обвинувачення та його правової кваліфікації, розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, строків її відшкодування, беззастережне визнання підозрюваним чи обвинуваченим своєї винуватості у вчиненні кримінального правопорушення, узгоджене покарання та згоду сторін на його призначення або на призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням, значно полегшить доказування та усуне потребу у використанні всіх процесуальних механізмів досудового розслідування та проведення судового розгляду в повному обсязі. У зв'язку з цим, твердження деяких науковців про те, що договір можливий лише у сфері приватного права і є правовою конструкцією виключно приватного характеру [1, с. 135], може бути спростовано.

Ступінь наукової розробки проблеми. Питання співвідношення інституту угод у публічних та приватних галузях права досліджували О. В. Капліна, В. В. Назаров, І. В. Паризький, О. А. Парфіло, П. В. Пушкар, Є. В. Повзик, Г. Є. Саєнко, І. А. Тітко та

інші вчені. Зокрема, у науковій літературі неодноразово висловлювалася думка, що правова природа угоди між обвинуваченням та захистом є ідентичною мировій угоді сторін, яка врегульована в цивільному процесуальному праві. Утім, в умовах реформованого кримінального судочинства та розширення меж реалізації приватного інтересу вказане твердження потребує ґрунтовного наукового аналізу.

Метою статті є здійснення порівняльно-правового аналізу інституту угод у публічних і приватних галузях права й визначення спільних та відмінних ознак інституту угод незалежно від галузі його застосування.

Виклад матеріалу. І. А. Тітко стверджує, що угода як правовий інститут включає угоди матеріального та процесуального права. Під матеріально-правовими угодами слід розуміти передбачену законом форму встановлення договірних правовідносин, спрямовану на взаємовигідну співпрацю, не ставлячи за мету компромісний вихід із конфліктної ситуації [2, с. 144]. Прикладами такої групи угод є різні за змістом договори, передбачені Цивільним кодексом України (далі – ЦК України) [3] та Господарським кодексом України (далі – ГК України) [4], трудовий договір тощо. На відміну від матеріально-правових, процесуально-правові угоди завжди спрямовані на вирішення конфліктної ситуації шляхом взаємних поступок.

Тому для розв'язання спору між учасниками правовідносин законодавець надає два можливих шляхи: або через процедуру судового розгляду й вирішення спору незалежним арбітром, або шляхом взаємних домовленостей сторін. Отже, процесуально-правові угоди є міжпроцесуальним інститутом, спрямованим на досягнення мети компромісного виходу з конфліктної ситуації та мінімізації ролі державних механізмів при вирішенні спору [2, с. 145].

До спільних ознак матеріально-правових і процесуально-правових угод варто відносити такі:

1) добровільність – угода не може бути укладена за результатом волевиявлення лише однієї сторони та пасивної позиції іншої, оскільки наявність примусу виключає законність угоди матеріальному (ч. 3 ст. 203, ст. 231 ЦК України) [3] і процесуальному праві. Так, суд зобов'язаний у судовому засіданні переконатися, що укладення угоди сторонами є добровільним, тобто не є наслідком застосування насильства, примусу, погроз або наслідком обіцянок чи дії будь-яких інших обставин, ніж ті, що передбачені в угоді. Для з'ясування добровільності укладення угоди у разі необхідності суд має право витребувати документи, у тому числі скарги підозрюваного чи обвинуваченого, подані ним під час кримінального провадження, та рішення за наслідками їх розгляду, а також викликати в судове засідання осіб та опитувати їх (ч. 6 ст. 474 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України)) [5].

2) корисність – кожна сторона має на меті досягнути домовленостей лише за умови, що результат таких переговорів є корисним та принесе їй певну вигоду.

3) рівність учасників договірних відносин характерна для мирової угоди в цивільному процесуальному праві та угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим у кримінальному провадженні. Щодо ознаки рівності учасників в угоді між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості, варто зазначити, що в кримінальних процесуальних правовідносинах діє задекларована засада кримінального провадження про рівність сторін, котра також

реалізується під час укладення угоди про визнання винуватості, оскільки з одного боку підозрюваний чи обвинувачений має певну інформацію, в отриманні якої зацікавлений прокурор, а з другої – прокурор в межах своїх повноважень може визначити покарання менше від максимальної межі санкції статті, що визначає міру покарання за вчинене кримінальне правопорушення. Тобто засада рівності при укладенні угод про визнання винуватості підкріплена взаємною вигодою співпраці підозрюваного чи обвинуваченого з правоохоронними органами [2, с. 146];

4) компромісність – сторони угоди у кримінальному і цивільному процесуальному праві завжди досягають певних конкретно визначених домовленостей, відступаючись або відмовляючись при цьому від свого права отримати певні блага чи вчинити певні дії.

Саме компроміс у кримінальному провадженні визначається як один із способів вирішення конфліктів кримінального процесу, що досягається через добровільні взаємні поступки сторін конфлікту, обумовлений свідомою необхідністю задоволення інтересів протилежної сторони конфлікту з метою досягнення особисто бажаного результату [6, с. 175]. Компромісні норми гарантують особі, яка вчинила злочин, звільнення від кримінальної відповідальності або пом'якшення покарання за умови виконання нею визначених у законі позитивних посткримінальних вчинків, які сприяють реалізації головних завдань кримінально-правової боротьби зі злочинністю³, зокрема усуненню негативних наслідків злочину та справедливому вирішенню справи, а також економії кримінальної репресії та зменшенню питомої ваги засуджених у суспільстві [7, с. 239–240; 8, с. 15].

Наприклад, наслідком укладення та затвердження угоди про примирення для підозрюваного чи обвинуваченого є обмеження права оскарження вироку згідно з положеннями статей 394, 424 КПК України та відмова від здійснення судового розгляду, під час якого прокурор зобов'язаний довести кожен обставину про вчинене кримінальне правопорушення; для потерпілого – обмеження права оскарження вироку відповідно до статей 394, 424 КПК України та позбавлення права вимагати в подальшому притягнення особи до кримінальної відповідальності за відповідне кримінальне правопорушення і змінювати розмір вимог про відшкодування шкоди. Наслідком укладення та затвердження угоди про визнання винуватості для прокурора, підозрюваного чи обвинуваченого є обмеження їх права оскарження вироку, а для підозрюваного чи обвинуваченого – також його відмова від здійснення прав, передбачених п. 1 ч. 4 ст. 474 КПК України [5].

4) засвідчувально-контрольна участь держави проявляється в тому, що значна кількість угод набирає законної сили після засвідчення факту здійснення договірних відносин державою. І. А. Тітко вдало обґрунтував контрольну функцію держави під час досягнення домовленостей у цивільному процесуальному та кримінальному процесуальному праві. Науковець зазначає, що факт укладення угоди в матеріальному (цивільному) праві засвідчує нотаріус. Діяльність державних та приватних нотаріусів по суті є виконанням делегованих державою посвідчувальних функцій. У процесуальних угодах аналогічну роль виконує судове рішення. Доречно звернути увагу на те, що в цьому випадку судове рішення є не актом правосуддя (якщо під останнім розуміти повний, об'єктивний, всебічний розгляд), а актом державного

підкріплення договірних правовідносин. Беручи на себе засвідчувальні функції, держава також контролює відповідність угоди вимогам чинного законодавства [2, с. 147]. Так, суд у цивільному процесі постановляє ухвалу про відмову у визнанні мирової угоди, якщо умови мирової угоди суперечать закону чи порушують права, свободи або інтереси інших осіб (ч. 5 ст. 175 ЦПК України) [9]; аналогічне рішення суд ухвалює у кримінальному провадженні у випадку невідповідності угоди вимогам законодавства (ч. 7 ст. 474 КПК України) [5].

Враховуючи всі спільні риси інституту угод у публічних та приватних галузях права, необхідно виділити суттєві ознаки, які вказують на відмінності цього інституту у публічних і приватних галузях права.

1. Угода про примирення й угода про визнання винуватості набувають законної сили та призводять до зміни правовідносин у разі затвердження судом у вирок такої угоди. Так, перед ухваленням рішення про затвердження угоди про визнання винуватості суд під час судового засідання повинен з'ясувати в обвинуваченого, чи цілком він розуміє, що має право: 1) на судовий розгляд, під час якого прокурор зобов'язаний довести кожен обставину щодо кримінального правопорушення, у вчиненні якого його обвинувачують; 2) мовчати і факт мовчання не матиме для суду жодного доказового значення; 3) мати захисника, у тому числі на отримання правової допомоги безоплатно у порядку та випадках, передбачених законом, або захищатися самостійно; 4) допитати під час судового розгляду свідків обвинувачення, подати клопотання про виклик свідків і подати докази, що свідчать на його користь. Суд зобов'язаний перед затвердженням угоди роз'яснити обвинуваченому наслідки укладення та затвердження угод, характер кожного обвинувачення, щодо якого він визнає себе винуватим та вид покарання, а також інші заходи, які будуть застосовані до нього у випадку затвердження угоди судом (ч. 7 ст. 474 КПК України) [5].

Водночас цивільне процесуальне право передбачає, що мирова угода визнається ухвалою суду за клопотанням сторін (ч. 5 ст. 175 ЦПК України) [9]. За загальним правилом, сторонам достатньо повідомити суд про факт досягнення ними мирової угоди (ч. 2 ст. 175 ЦПК України) [9], що зобов'язує суд закрити провадження (ч. 4 ст. 175 ЦПК України) [9].

2. Суд перевіряє зміст угоди на предмет відповідності її нормам чинного законодавства та затверджує його своїм рішенням. Однак у кримінальному провадженні суд перед затвердженням угод зобов'язаний переконатися в судовому засіданні, що укладення угоди сторонами є добровільним, тобто не є наслідком застосування насильства, примусу, погроз або наслідком обіцянок чи дії будь-яких інших обставин, ніж ті, що передбачені в угоді. Для з'ясування добровільності укладення угоди у разі необхідності суд має право витребувати документи, у тому числі скарги підозрюваного чи обвинуваченого, подані ним під час кримінального провадження, та рішення за наслідками їх розгляду, а також викликати в судові засідання осіб та опитувати їх (ч. 6 ст. 474 КПК України) [5].

Зазначене суттєво відрізняє дії суду під час визнання мирової угоди в цивільній справі, де суд лише перевіряє умови мирової угоди на предмет відповідності чинному законодавству чи дотримання прав, свобод та законних інтересів громадян.

3. Строки укладення угоди у кримінальному провадженні обмежені конкретно визначеними часовими рамками, а угода може бути укладена з моменту повідомлення особі про підозру до моменту виходу суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку (ч. 5 ст. 469 КПК України) [5]. Водночас у цивільному судочинстві мирову угоду можливо укласти на будь-якій стадії цивільного процесу (ч. 3 ст. 31 ЦПК України) [9], зокрема, під час розгляду справи в суді першої інстанції (ст. 175 ЦПК України) [9], під час апеляційного (ст. 306 ЦПК України) [9] і касаційного переглядів справи (ч. 1 ст. 334 ЦПК України) [9] та виконання судового рішення (ст. 372 ЦПК України) [9].

Отже, впровадження в кримінальний процес угоди як юридичної домовленості між підозрюваним чи обвинуваченим і потерпілим або прокурором є наслідком використання ознак та принципів приватного права у традиційно публічний кримінальний процес. Комплексний характер інституту угод зумовлює необхідність звернення до положень не лише кримінального процесуального закону, а й до кримінального закону. З цього приводу О. В. Капліна справедливо зазначає, що взаємозв'язок норм цих двох галузей права проявляється в тому, що обидві галузі оперують загальними поняттями й мають спільні комплексні інститути [10, с. 43–44], до яких можна віднести й інститут угод.

Правові норми, що регулюють порядок кримінального провадження на підставі угод, надають можливість особам на власний розсуд приймати рішення і тим самим залагоджувати кримінальний правовий конфлікт. Таке поєднання імперативних і диспозитивних засад у кримінальному процесуальному праві, на думку Г. Є. Саєнко, сприяє гуманізації кримінального судочинства, зближенню законних інтересів учасників кримінального правопорушення [11, с. 95].

Висновок. Враховуючи наведене, можна зробити висновок, що кримінальне провадження на підставі угод є складним комплексним міжгалузевим інститутом, який регулює кримінальні процесуальні відносини щодо укладення домовленостей між підозрюваним чи обвинуваченим та прокурором і потерпілим, призначення покарання, затвердження угоди судом та наслідки невиконання затвердженої угоди судом. Аналогічної думки дотримується більшість науковців, вказуючи, що інститут компромісу за своєю природою є міжгалузевим, оскільки включає кримінально-правові та кримінально-процесуальні норми, а також норми інших галузей права [12, с. 80; 13, с. 11].

Подальшого наукового дослідження потребують питання щодо узагальнення зарубіжного досвіду здійснення кримінального провадження на підставі угод та визначення можливості його використання у вітчизняному кримінальному процесі.

Список використаної літератури:

1. Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатеевої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.
2. Тітко І. Єдність правової природи інституту угод у приватній та публічній підсистемах права України / І. Тітко // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 3 (78). – С. 144–154.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
4. Господарський кодекс України : Закон України від від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18. – № 19–20, № 21–22. – Ст. 144.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 9 – 10. – Ст. 88.

6. Паризький І. В. Поняття та сутність компромісів у кримінальному судочинстві / І. В. Паризький // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 8. – С. 174–177.
7. Усатий Г. О. Концепція компромісу у кримінально-правовій політиці України / Г. О. Усатий // Наук. зап. Нац. ун-ту «Києво-Могилян. акад.». – К., 1999. – Т. 9 : Спец. вип. Ч. 2. – С. 239–240.
8. Тюрін Г. Є. Організаційно-правові основи участі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод : монографія / Г. Є. Тюрін. – Х. : Право, 2015. – 288 с.
9. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.
10. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права : монографія / О. В. Капліна. – Х. : Право, 2008. – 296 с.
11. Сасенко Г. Договірні відносини в кримінальному процесі України / Г. Сасенко // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 3. – С. 92–95.
12. Парфіло О. А. Роль кримінально-процесуального компромісу в забезпеченні розкриття, розслідування і профілактики злочинів / О. А. Парфіло // Використання сучасних досягнень криміналістики у боротьбі зі злочинністю : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. студентів, курсантів і слухачів. – Донецьк, 2002. – С. 78–81.
13. Назаров В. В. Виникнення кримінально-процесуальних конфліктів та способи їх усунення на стадії попереднього розслідування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. Наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; оперативно-розшукова діяльність; судова експертиза» / В. В. Назаров ; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2000. – 18 с.

References:

1. Tsyvil'ne pravo : pidruchnyk : u 2 t. / V. I. Borysova, L. M. Baranova, T. I. Byehova ta in. ; za red. V. I. Borysovoyi, I. V. Spasybo-Fatyeyevoyi, V. L. Yarots'koho. – Kh. : Pravo. – 2011. – Т. 2. – 816 s.
2. Titko I. Yednist' pravovoyi pryrody instytutu uгод u pryvatniy ta publichniy pidsystemakh prava Ukrayiny / I. Titko // Visnyk Natsional'noyi akademiyi pravovykh nauk Ukrayiny. – 2014. – # 3 (78). – S. 144–154.
3. Tsyvil'nyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny vid 16 sichnya 2003 r. # 435-IV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR). – 2003. – # 40–44. – St. 356.
4. Hospodars'kyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny vid vid 16 sichnya 2003 r. # 436-IV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR). – 2003. – # 18. – # 19–20, # 21–22. – St. 144.
5. Kryminal'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny vid 13 kvitnya 2012 r. # 4651-VI // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR). – 2013. – # 9 – 10. – St. 88.
6. Paryz'kyy I. V. Ponyattya ta sutnist' kompromisiv u kryminal'nomu sudochynstvi / I. V. Paryz'kyy // Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo. – 2010. – # 8. – S. 174–177.
7. Usaty H. O. Kontsepsiya kompromisu u kryminal'no-pravoviy politytsi Ukrayiny / H. O. Usaty // Nauk. zap. Nats. un-tu «Kyievo-Mohylyan. akad.». – K., 1999. – Т. 9 : Spets. vyp. Ch. 2. – S. 239–240.
8. Tyurin H. Ye. Orhanizatsiyno-pravovi osnovy uchasti prokurora u kryminal'nomu provadzhenni na pidstavi uгод : monohrafiya / H. Ye. Tyurin. – Kh. : Pravo, 2015. – 288 s.
9. Tsyvil'nyy protsesual'nyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny vid 18 bereznya 2004 r. # 1618-IV // Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR). – 2004. – # 40–41, 42. – St. 492.
10. Kaplina O. V. Pravozastosovne tлумachennya norm kryminal'no-protsesual'noho prava : monohrafiya / O. V. Kaplina. – Kh. : Pravo, 2008. – 296 s.
11. Sayenko H. Dohovirni vidnosyny v kryminal'nomu protsesi Ukrayiny / H. Sayenko // Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo. – 2014. – # 3. – S. 92–95.
12. Parfylo O. A. Rol' kryminal'no-protsesual'noho kompromisu v zabezpechenni rozkryttya, rozsliduvannya i profilaktyky zlochyniv / O. A. Parfylo // Vykorystannya suchasnykh dosyahnen' kryminalistyky u borot'bi zi zlochynnistyuu : materialy mizhvuz. nauk.-prakt. konf. ctudentiv, kursantiv i slukhachiv. – Donets'k, 2002. – S. 78–81.
13. Nazarov V. V. Vynyknennya kryminal'no-protsesual'nykh konfliktiv ta sposoby yikh usunennya na stadiyi poperedn'oho rozsliduvannya : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yuryd. Nauk : spets. 12.00.09 «Kryminal'nyy protses ta kryminalistyka; operatyvno-rozshukova diyal'nist'; sudova ekspertyza» / V. V. Nazarov ; Natsional'na akademiya vnutrishnikh sprav Ukrayiny. – K., 2000. – 18 s.

Рецензент: доктор юридичних наук Теремецький В.І.